

בס"ד. שיחת ש"פ תצא, י"ג אלול, ה'תשי"ד.

בלתי מוגה

א. יום זה, י"ג אלול, הוא יום נישואיו של כ"ק מו"ח אדמו"ר, בנו יחידו של נשיא ישראל, וממלא מקומו.

— הטעם לכך שמפורסם שהנישואין היו בט"ו אלול, הוא, משום שי"ג אלול חל באותה שנה ביום ששי בשבוע, ולכן ערכו את סעודת הנישואין ביום ראשון, ט"ו אלול; אבל החתונה עצמה היתה בי"ג אלול. והנה, נישואין בכלל הם ענין כללי. ועאכ"כ בנוגע לנישואיו של בנו יחידו של נשיא ישראל וממלא מקומו, דהיינו נישואין של איש כללי, הרי הם בוודאי ענין כללי ביותר, ענין כללי של איש כללי (כדלקמן).

ב. הטעם לכך שנישואין הם ענין כללי — יובן על יסוד מ"ש בזהר¹, שלאמיתו של דבר נשמתו של החתן ונשמתה של הכלה הם נשמה אחת, אלא שבירידתה למטה נתחלקה לשני חלקים, ועד שבמשך שנים אין חלק אחד יודע על קיומו של החלק השני, ובשעת הנישואין נפגשים שני החלקים².

ועפ"ז יובן גם הלשון המורגל³ (בנוגע למי שאינו נשוי) "פלג גופא": מכיון שהגוף הוא מתאים להנשמה (כשם שכל חומר מוכרח להיות מתאים להצורה שלו), והנשמה באה לעולם באופן שאיש ואשה הם שני חלקים של אותה הנשמה (כנ"ל) — הרי גם הגוף הוא באופן זה, שאיש ואשה הם שני חלקים של גוף אחד, ולכן כל חלק בפ"ע נקרא בשם "פלג גופא"².

ומכיון ששלימות הנשמה נעשית בשעת הנישואין דוקא — שהרי קודם הנישואין האדם הוא בבחינת "פלג" בלבד, דהיינו שנשמתו אינה בשלימות עדיין — הרי כן הוא גם בעבודתו, שקודם הנישואין אין עבודתו יכולה להיות בשלימות, שהרי אין בו עדיין שלימות הנשמה. ורק בשעת הנישואין, שנעשית אצלו שלימות הנשמה — יכולה עבודתו להיות בשלימות.

(3) זח"ג ז, ב. קט, ריש ע"ב. רצו, א.

(1) ראה זח"א פה, ב. צא, ב. ועוד.

(2) ראה גם תו"מ חי"א ע' 173.

וממילא מובן, שהנישואין הם ענין כללי באדם, שהרי בזה תלוי עבודתו. וכשם שלידת הנשמה (דהיינו ירידת הנשמה למטה בגוף) היא ענין כללי, הרי גם כשהנשמה נשלמת (בשעת הנישואין) ה"ז ענין כללי.

ג. יתרה מזו — לא זו בלבד שהנישואין הם ענין כללי באדם, אלא שהם גם ענין כללי למעלה, שהרי ענין העבודה פועל גם למעלה, וממילא מובן ששלימות העבודה (שמתחילה בשעת הנישואין, כנ"ל) היא ענין כללי גם למעלה.

וביאור הענין:

תכלית בריאת האדם ועבודתו היא הענין ד"נתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים"⁴, דהיינו שהאדם בעבודתו פועל בעולם דירה להקב"ה.

ופירוש "דירה" הוא — בדוגמת ענין הדירה כפי שהוא למטה, בדירת האדם:

כשם שדירת האדם פועלת תוספת בהאדם, וכמארז"ל⁵ "דירה נאה מרחיבה דעתו של אדם" — כן הוא (כביכול) למעלה, שע"י עבודת נש"י נעשית דירה לו ית', דהיינו שנמשך אור אדש, למעלה מהאור שהי' קודם הצמצום.

וכמבואר בחסידות⁶, שהתכלית אינה רק שיחזור ויומשך האור שהאיר קודם הצמצום — שהרי אור זה הי' ממלא מקום החלל⁷ גם קודם לכן, וא"כ מהו החידוש בכך ("וואָס איז דער אויפטו")? — אלא שיומשך אור אדש, שלא הי' קודם לכן.

ומכיון שעבודת האדם פועלת למעלה בכללות ההשתלשלות, שנמשך אור חדש למעלה, ושלימות העבודה (וממילא — שלימות המשכת האור החדש) נעשית בשעת הנישואין דוקא — הרי מובן, שענין הנישואין הוא ענין כללי (לא רק בהאדם, אלא) גם למעלה.

ד. כל האמור הוא גם בנוגע לנישואין של איש פרטי.

ועאכו"כ כשמדובר בנישואין של איש כללי, נשיא ישראל — שזהו בוודאי ענין כללי ביותר, הנוגע לכללות ההשתלשלות של כל הדור שהוא נשיאו.

(4) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר
 ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.
 (6) ראה המשך תרס"ו בתחלתו. ובכ"מ.
 (7) ע"ח שער א (דרוש עיגולים ויושר)
 ענף ב.
 (5) ברכות נו, ב.

ויתרה מזו — נישואין של נשיא בישראל הם ענין כללי (לא רק עבור אותו דור, אלא) גם עבור כל הדורות:
 איתא בתקוני זהר⁸ עה"פ⁹ "דור הולך ודור בא", שהפירוש בזה הוא — שדור זה שהולך הוא הדור הבא, דהיינו שהדור שכבר הי' בעולם גופא חוזר ובא לעולם, כדי לתקן את הענינים שהחסירו קודם לזה¹⁰.
 ונמצא, שענין שנוגע לדור מסויים — ה"ה ענין כללי עבור כל הדורות.

ה. וזהו ג"כ הטעם לכך שבשעת נישואי כ"ק מו"ח אדמו"ר היתה שמחה גדולה ביותר, דמכיון שאז נפעל ענין כללי הנוגע לכל הדורות (כנ"ל), לכן הביא ענין זה לגודל השמחה.
 ומכיון שכל ההמשכות נעשים ע"י תורה — הרי גם אמירת החסידות היתה אז בשופי גדול וללא הגבלות.
 וכמובן גם מסיפור שאירע אז¹¹:

כשאמר כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע את המאמר ד"ה שמח תשמח¹², ודיבר בהענין ד"שמחה פורץ גדר"¹³ — הפסיק באמצע אמירת המאמר ואמר שנתעלם אצלו הענין, וקם ממקומו, ניגש למקום שבו הי' מונח הכתב, עיין בהמאמר, ואז חזר למקומו והמשיך באמירת המאמר.
 מובן שאין לפרש ענין זה כפשוטו — שהרי, בכלל, דברים כגון זה לא היו קורים אף פעם, ונוסף לזה, מה שייך כלל לומר שאצלו יתעלם ענין?

אלא שפירוש דברי אדמו"ר נ"ע שהענין "נתעלם" הוא — שהענין נתעלם למקורו.

כלומר: כדי שהמשכת ענין תהי' באופן נעלה יותר מכפי שענין זה נמשך קודם לכן — צריכה ההמשכה להיות ממקום גבוה ביותר, החל ממקורו הראשון (וע"ד שמצינו¹⁴ שכשהאדם נח מתעלמים כחותיו ומתעלים למקורם, ועי"ז נמשכים כחות מחודשים). וכן הוא בעניננו — שהענין נתעלם למקורו למשך זמן, כדי להמשיכו מחדש ממקורו.

(8) תס"ט (ק, א). וראה גם זח"ג רעג, א.

(9) קהלת א, ד.

(10) ראה גם תר"מ ח"ז ע' 259. וש"נ.

(11) ראה תר"מ — רשימת היומן ע' רו.

(12) נדפס בסה"מ תרנ"ז ע' קעג ואילך.

(13) שם ס"ע רכג ואילך.

(14) ראה לקו"ת בהר מב, ג. סידור (עם

דא"ח) קסט, א. ועוד.

ואעפ"כ (כאמור) דברים כגון זה לא היו קורים אף פעם, ורק בשעת נישואיו של כ"ק מו"ח אדמו"ר, שהיו ענין כללי, ועל-ידם נעשה המשכת אור חדש (כנ"ל) — היתה השמחה ואמירת החסידות ללא הגבלות. וע"פ הידוע¹⁵, שכל ענין מתעורר מחדש לתקופת השנה, ובפרט כאשר ישנם מאורעות כאלו¹⁶ — יתן השי"ת...¹⁷

* * *

ו. נתבאר הענין ד"כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך"¹⁸ בקשר לענין הנישואין (בהזכירו שישנם כמה בחורים שבשבוע הבא תהי' חתונתם בשעטומ"צ), שכאשר מתחילים סדר עבודה חדש, יש לעשות "מעקה" (גדרים וסייגים) במחשבה דיבור ומעשה, כדי למנוע ירידה ונפילה כו', נוסף על עצם הירידה שבעבודה זו ("כי יפול הנופל"¹⁸) — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש ח"ט ע' 208 ואילך.

* * *

ז. דובר כבר פעם¹⁹ בענין המאמר ד"ה לכה דודי (תרפ"ט)²⁰, שבמאמר זה ישנם ענינים מכל רבותינו נשיאינו, החל מאדמו"ר הזקן, וכ"ק מו"ח אדמו"ר אמרו בתור הזמנה לנשמות הצדיקים שבאו להשתתף בחתונה²¹.

ואשר על כן — דובר אז — נכון הדבר במאד מאד²², שבכל חתונה קודם החופה יחזור החתן, או מישהו אחר שביכלתו להזמין, את המאמר לכה דודי, בתור הזמנה לנשמות הצדיקים, שיבואו להשתתף בהחתונה.

ח. מאמר (כעין שיחה) ד"ה לכה דודי (הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א).

* * *

ואילך. סה"מ תרפ"ט ע' 81 ואילך.
 (21) סה"מ קונטרסים שם לח, ב. תרפ"ט שם ע' 80. סה"ש תרפ"ט ע' 53 ואילך.
 (22) ראה גם מכתב כ"ד כסלו שנה זו (אג"ק ח"ח ס"ע עב ואילך). חט"ו ע' תא. ח"יז ע' צח.

(15) ראה לעיל ע' 76. וש"נ.
 (16) ראה לקמן ס"ו. סט"ו.
 (17) חסר הסיום (המו"ל).
 (18) פרשתנו כב, ח.
 (19) ראה תר"מ ח"ח ע' 218 ואילך.
 (20) נדפס בסה"מ קונטרסים ח"א כ, א

ט. בנוגע להמדובר לעיל (ס"ו) בענין "כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך" בשייכות לזמן הנישואין — למותר להבהיר, שמי שלא עשה זאת קודם נישואיו, יעשה זאת לכל הפחות במשך שבעת ימי המשתה, ומי שלא עשה גם אז — הרי במשך שלושים יום שלאחרי הנישואין טוב יותר מאשר במשך ששים יום, ובמשך ששים יום — טוב יותר מאשר במשך תשעים יום...

ונקודת הענין — שהענין ד"ועשית מעקה" אינו ענין השייך לחתנים דוקא, ולאחרי הנישואין נפטרים מזה, אלא ענין זה צ"ל באופן תמידי (משעת הנישואין ואילך), אלא שכלל שמקדימים — טוב יותר.

וממילא, הרי גם אלו שכבר נישאו מזה זמן רב, וכבר לובשים מזה זמן רב את ה"סירטוקעס", השחורים או הכחולים,

— כנראה נעשה מזה "ענין שלם": מה יהי' הגוון של ה"סירטוק" הראשון, ובו תלויים לגמרי כל השאר, בבחינת "רוחא²³ הוא דשבך בגוי..."

בספר הפרדס ישנו עשר שלם²⁴ בשם "שער הגוונים", אבל אינני יודע אם אלו העוסקים בצבעם של ה"סירטוקעס" מכוונים לענין הגוונים שבפרדס! ... אלא שמשום מה נעשה כאן שעושים מכל דבר "ענין" ("דאָ איז עפעס אַזוי, אַז פון יעדער זאַך מאַכט מען אַן ענין") —

ועד שמשיאים כבר את ילדיהם שלהם — הרי גם הם, אם לא עשו עדיין מעקה, עליהם לעשותו עתה.

*

י. פעם אמרתי בהתוועדות²⁵, שבימות החול יש ללמוד ב' שלישים נגלה ושליש א' חסידות, וביום השבת יש ללמוד ב' שלישים חסידות ושליש א' נגלה.

בשעת מעשה הי' בדעתי ("האָט זיך מיר געדוכט") שכך נאמר בקונטרס עץ החיים. אמנם, לאח"ז עיינתי בפנים, וראיתי שנאמר שם²⁶ ש"יום הש"ק קדוש יהי' כולו על עסק דא"ח".

והתחלתי לחפש את המקור למה שהי' בדעתי, שבשבת יש ללמוד

25 שיחת ש"פ שמות מבה"ח שבט תשי"ג סכ"א (תו"מ ח"ז ע' 286. וראה גם שם ע' 189 וע' 335).
26 (26 ספכ"ה.

23 שעהמ"צ פ' יתרו. ל"ת פ' וירא. וראה זח"ג פג, א. — הובא בהמאמר ס"ד (לעיל ע' 197).
24 שער יו"ד.

ב' שלישים חסידות ושליש א' נגלה, ומצאתי שכן הוא בצוואת כ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע לבניו²⁷.

והנה, כלל נקוט בידי — וכן מסתבר ג"כ ע"פ שכל — שכל ענין שנתגלה לאחרים, בהכרח שיש לו שייכות אליהם.

ולכן, תלמידי התמימים, המתנהגים ע"פ הסדר שקבע עבורם אדמו"ר נ"ע בקונטרס עץ החיים — תבוא עליהם ברכה, אבל בכלל — הסדר הוא כנ"ל (ב' שלישים חסידות ושליש א' נגלה).

ועפ"ז — אדבר עתה ענין בנגלה.

[נתבאר הענין דקידושי כסף (ש"נהגו כל ישראל לקדש בכסף²⁸), שיש לבארו בב' אופנים — "אם העילה הוא הקנין ועי"ז מתקדשת או להיפך העילה היא הקידושין ועי"ז היא קונה הדבר"²⁹, ובפנימיות הענינים — שישנו אופן שע"פ טו"ד, שתחילה נעשית הפרישות מעניני עוה"ז (קידושין) ועי"ז מתעוררת האהבה לאלקות (קנין הכסף), וישנו אופן שלמעלה מטו"ד, שמבלי הבט על מעמדו ומצבו מתעורר באהבה לאלקות, ועי"ז נעשית אח"כ הפרישות מעניני עוה"ז³⁰ — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש חי"ט ע' 215 ואילך].

*

יא. במאמר ד"ה לכה דודי הנ"ל³¹ מביא כ"ק מו"ח אדמו"ר בנוגע לענין השבת, ש"כולהו יומין מתברכין מהשבת"³².

אמנם, בנוגע ל"כולהו יומין" אלו — יש כמה דעות: א) דקאי על ימי השבוע שלפני השבת. ב) דקאי על ימי השבוע שלאחרי השבת. ג) דקאי על ג' ימים שלפני השבת וג' ימים שלאחרי השבת³³. ולאמיתו של דבר — ישנם כל ג' ענינים אלו³⁴.

30) ומכיון שעבודה זו באה ממדרגה

נעלית יותר בנפש (למעלה מטו"ד) — ממילא גם למעלה ה"ה מגעת למעלה יותר, כמדובר לעיל (בהמאמר) בענין מעלת המלכות, ש"אשת חיל עטרת בעלה" (משלי יב, ד). — מהנחה בלתי מוגה.

31) בתחלתו.

32) ראה זח"ב סג, ב. פח, א.

33) ראה פסחים קו, סע"א.

34) ראה גם תר"מ ח"ד ריש ע' 212. ח"ו ס"ע 148 ואילך.

27) אג"ק שלו ע' יג.*.

28) רמב"ם ה' אישות פ"ג הכ"א. וי"ל בטעם הדבר — כיון שירב מנגיד מאן דמקדש בביאה" (יבמות נב, א. וש"נ), ובשטר אין מקדשין, כדי לחלק בין הגירושין, שהם בגט (שטר), לקידושין (מהנחה בלתי מוגה).

29) שו"ת צפע"נ דווינסק ח"א ס"ט.

(* עפ"ז תוקן בשיחת ש"פ שמות הנ"ל בתורתו שם (המו"ל).

ועפ"ז נמצא, שיום השבת שייך לב' הפרשיות — הן להפרשה שלמדו במשך ימי השבוע שלפני השבת, פרשת תצא, והן להפרשה שילמדו במשך ימי השבוע שלאחרי השבת, פרשת תבוא.

יב. התחלת³⁵ פרשתנו היא: "כי תצא למלחמה על איביך ונתנו ה' אלקיך בידך ושבת שביור".

והענין בזה ברוחניות:

"איביך" — קאי על הגוף והנפש הבהמית (כפי שמפרש אדמו"ר הזקן בלקוטי-תורה³⁶), שהם אויביו האמיתיים של האדם, ויש לצאת להלחם בהם.

הן אמת, שהכוונה אינה לשבור אותם, אלא לבררם; אבל אעפ"כ ה"ז מלחמה, כיון שהם אינם מניחים שיבררום, ויתירה מזו — זוהי מלחמה קשה, כיון שהנפש הבהמית "אקדימא טענתי"³⁷.

על כך נאמר: "כי תצא למלחמה". יש צורך רק לצאת למלחמה, ואזי מובטח אתה ש"ונתנו ה' אלקיך בידך", שאתה תכבוש אותו ולא ח"ו להיפך, ויתירה מזו, שיתוסף לך תוספת — "ושבת שביור", שהם הניצוצות שבדברים הגשמיים, "ורב תבואות בכח שור"³⁸.

יג. כאמור לעיל, יום השבת שייך גם לימים שלאחר השבת, השייכים לפרשת השבוע הבא.

והנה, בפרשת השבוע הבא, פרשת תבוא, מדובר ע"ד ענין הביכורים, ש"לא נתחייבו בביכורים עד שכבשו את הארץ וחלוקה"³⁹, דהיינו שדוקא הכיבוש והחלוקה דארץ ז' עממים הביא להחיוב דביכורים⁴⁰.

*

יד. בשבוע הבעל"ט חל ח"י אלול.

והנה, ענינו של ח"י אלול הוא — כפירוש כ"ק מו"ח אדמו"ר⁴¹ — שהוא מכניס חיות באלול.

ב. ובכ"מ.

(39) פרש"י ר"פ תבוא.

(40) דובר קצת במעלת ענין הביכורים, וחסר (המו"ל).

(41) שיחת ח"י אלול תש"ה בתחלתה

(סה"ש תש"ה ע' 122). וראה שיחת ש"פ תבוא, ח"י אלול דאשתקד בתחלתה (תור"מ

ח"ט ע' 155 ואילך).

(35) סעיף זה הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר

שליט"א (באידית), ונדפס בלקו"ש ח"ב ע'

384. במהדורא זו ניתוספו עוד איזה ציוני

מ"מ ע"י המו"ל.

(36) פרשתנו לה, ב.

(37) זח"א קעט, א"ב. וראה סה"מ תש"ט

ע' 228.

(38) משלי יד, ד. וראה לקו"ת האזינו עה,

והענין בזה:

ידוע⁴² החילוק בין עצבות למרירות, ש"הרחיקו מדת העצבות במאד חכמי האמת"⁴³, כיון שעצבות היא כמו מיתה ("טויטקייט"), ללא חיות, משא"כ מרירות היא דבר רצוי, כיון שהיא מתוך חיות. ומטעם זה גם עבודת התשובה דחודש אלול (שענינה מרירות) צ"ל בחיות ובשמחה. וזהו ענינו של ח"י אלול — נתינת כח כדי שעבודת התשובה תהי' בחיות ובשמחה.

ובנתינת כח זו ישנם שני פרטים — בהתאם לב' הענינים בח"י אלול, שהוא יום הולדת הבעש"ט וכ"ק אדמו"ר הזקן. וכידוע⁴⁴, שהבעש"ט אמר מה שצריך להיות, ואדמו"ר הזקן הראה את הדרך איך להביא לכך שכן יהי'.

יתן השי"ת שתהי' התעוררות תשובה אמיתית, ובשמחה.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן "צמאה לך נפשי", "עסן עסט זיך", "אבינו מלכנו"].

* * *

טו. כאמור לעיל, יום הש"ק "מיני' מתברכין כולהו יומין".

יתן השי"ת שהחטונות שצריכות להתקיים בשבוע זה יהיו בשעה טובה ומוצלחת, "בנין עדי עד"⁴⁵ על יסודי התורה והמצוה — כפי שתורת החסידות מבינה מהי "תורה", וכפי שתורת החסידות מבינה מהי "מצוה" — ושיהי' בהצלחה בכל הפרטים, בגשמיות וברוחניות.

שסה. סה"מ תש"ח ע' 292. וראה גם תו"מ

ח"ז ע' 192. וש"נ.

(45) נוסח ברכות נישואין.

(42) ראה תניא פל"א.

(43) תניא אגה"ק סי"א (קטז, ב).

(44) אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב ע'